

ТИПОЛОГІЧНІ ВИМІРИ КЛАСИФІКАЦІЙНИХ ОЗНАК ПРИСЛІВНИКА У РІЗНОСИСТЕМНИХ МОВАХ (НА МАТЕРІАЛІ УКРАЇНСЬКОЇ, АНГЛІЙСЬКОЇ ТА ІТАЛІЙСЬКОЇ МОВ)

Грачова А.В.,

Маріупольський державний університет,
просп. Будівельників, 129, м. Маріуполь, 87500
avg285@ukr.net

У статті здійснено глибокий ретроспективний аналіз ключових лінгвістичних концепцій, орієнтованих на цілісне багатоаспектне витлумачення сутності прислівника в трьох різносистемних мовах (українській, англійській, італійській). Увагу зацентовано на висвітленні морфологічних, семантичних, синтаксичних, словотворчих і функційних диференційних ознак адвербатива, а також виявленні оптимального механізму класифікації цієї частини мови.

Ключові слова: прислівник, лексико-граматична категорія, гетерогенність, інтерпретаційна стратегія, класифікаційна схема.

Грачёва А.

Типологические измерения классификационных признаков наречий в разносистемных языках (на материале украинского, английского и итальянского языков)

В статье осуществлен глубокий ретроспективный анализ ключевых лингвистических концепций, ориентированных на целостное многоаспектное истолкование сущности наречия в трех разносистемных языках (украинском, английском, итальянском). Внимание сакцентировано на освещении морфологических, семантических, синтаксических, словообразовательных и функциональных дифференциальных признаков адвербатива, а также выявлении оптимального механизма классификации этой части речи.

Ключевые слова: наречие, лексико-грамматическая категория, гетерогенность, интерпретационная стратегия, классификационная схема.

A. Grachova

Typological Classification of the Main Features of Adverb in Languages with Different Systems (on the basis of Ukrainian, English and Italian)

The proposed study is a comprehensive retrospective analysis of key linguistic conceptions concerning identifying the general grammatical specificity of the adverbial lexeme class in three languages with different systems. The attention is focused on the deep scientific characterization of the morphological, semantic, syntactic, word-formation and role aspects of the functioning of Ukrainian, English and Italian adverb. An imprescriptible part of the presented research is the author's assessment of the basic classification strategies, actively used by native and foreign linguists at various stages of the evolution of linguistic doctrine in order to make an integral and objective qualification of the adverbial verbal class.

The result of a thorough analysis is the author's fixation of the basic categorical differences of the adverbial part-of-speech sort in three languages. In particular, the obvious and indisputable universal differential feature of the adverb is denominated heterogeneity, because of which the structure of this lexical and grammatical category was often exposed to radical changes. The basic morphological characteristic of the Ukrainian, English, and Italian adverb should be considered its immutability, while gradation is interpreted by scientists as the only form-changing potency of the adverb. Despite the different grammatical organization of the analyzed linguistic complexes, the role settings of the adverb are absolutely identical there: they consist in semantic modification and detailed information elaboration of the adjacent phrase element. Nevertheless, the notional adverbial sorts, distinguished in Ukrainian, English and Italian languages, are not identical, with the exception of the traditional universal semantic groups, used for the designation of the method, place, time and number. The etymological connection of the adverb with other cardinal parts of speech, which domestic and foreign linguists have rightly pointed out, is a significant feature of this linguistic component. The fact that Ukrainian, English and Italian adverbial units have a different formal organization does not surprise anyone, but a derivational adverbial potency for the creation of the new lexemes thanks to a clearly defined set of suffixes and an adjective basis is universal. An identical for the adverb in three languages syntactic implementation is revealed in its location near verb and adjective and in its sentence functioning as adverbial modifier.

The work allowed the author to evaluate in diversified ways the evolution of scientific consciousness regarding the interpretation of the adverbial status in linguistic complexes with different systems and to identify the undoubted prospects of the study of adverbial issues.

Key words: *adverb, lexical and grammatical category, heterogeneity, interpretive strategy, classification scheme.*

Вступ. Мова є цілісним активно функціонуючим багатокомпонентним комплексом, кваліфікація і систематизація взаємопов'язаних членів якого вмотивована їх неоднорідним характером, а саме різнорівневою організацією, поліфункціональністю і багатоплановістю ознак. Стрижневим універсальним елементом граматичної структури є частиномовна система, наділена фундаментальним статусом і позначена тривалим еволюційним шляхом свого становлення. Варто зазначити, що прислівник як рівноправний фігурант цього лінгвістичного об'єднання справедливо номінований одним із найбільш дискусійних неоднозначних частиномовних компонентів. Гетерогенна сутність цього лексемного класу виявлена у його функційно-семантичній варіативності й складовій всеосяжності, що значно ускладнює процес грамотного витлумачення адвербативних категорійних характеристик. Безумовно, деталізоване дослідження усіх морфологічних, синтаксичних, семантичних, словотворчих і рольових відмінностей окресленої лексико-граматичної категорії уможливлено лише за умови лінгвістичної диференціації інтерпретаційних стратегій. А отже, враховуючи факт відмінного функціонування такої проблематичної словесної групи, як прислівник у межах різносистемних української, англійської та італійської мовних комплексів, можна наголосити на **актуальності** запропонованої розвідки.

Метою статті є здійснення комплексного глибинного аналізу ключових лінгвістичних концепцій, присвячених трактуванню адвербативного статусу на базі згаданих мов.

Задля реалізації визначеної мети ставимо перед собою розв'язання низки конкретних **завдань**:

1) всебічно дослідити прислівник як специфічну лексико-граматичну категорію з діахронічних позицій на матеріалі української, англійської та італійської мов;

2) зацентувати увагу на класифікаційних схемах, застосованих вітчизняними та іноземними мовознавцями на різних етапах становлення аналізованого частиномовного компонента;

3) оперуючи українськими, англійськими та італійськими авторськими тематичними розробками, надати власну науково-виважену версію витлумачення поняття «прислівник».

Критичний огляд літератури, концептуальних рамок, гіпотез. Безсумнівним є факт споконвічної зацікавленості вітчизняних та іноземних лінгвістів адвербативною проблематикою, ілю-

стративним доказом чого виступають різноаспектні розвідки із питань частиномовного статусу і категорійної своєрідності прислівника (І.К. Білодід, Д. Крістал, Л. Серіанні, А. Кастелвеккі), його синтаксичної реалізації (А.В. Висоцький, П. Буллїонс, Е. Рїготті, С. Чїгада), а також морфологічної (П.Ф. Фортунатов, П. Рамат, Д. Рїкка, Ф. Беллісомї), семантичної і рольової специфічності цього мовного компонента (М.В. Леонова, А. Фїск, І. Петканов). Попередній науковий досвід щодо загальної історично-вмотивованої характеристики ключових адвербативних відмінностей існує й у автора репрезентованого дослідження. Слід зазначити, що, незважаючи на ґрунтовність і значущість зафіксованих теоретичних праць із українською, англійською та італійською лінгвістичною спеціалізацією, коло питань, пов'язаних прислівниковою тематикою (зокрема, проблема аргументованої складової інтерпретації та класифікації адвербатива), потребує додаткового вирішення.

Методологія дослідження. Мета і завдання запропонованої праці визначили відповідну методiku дослідження: враховуючи необхідність у планомірній інвентаризації прислівникових одиниць, був застосований описовий метод; оперування зїставним методом вмотивовано нацїленїстю автора на здїйснення рїзноаспектного компаративного аналізу адвербативних елементів у окреслених мовах; структурний метод дав змогу зацентувати увагу на мїсці прислівника у частиномовнїй системї; результатом використання порївняльно-їсторичного методу стало витлумачення адвербативного статусу із компаративно-діахронїчних позицій.

Результати дослідження та обговорення. Згїдно із загальноприйнятою гїпотезою, розробниками першого варїанта інтерпретації прислівника є давньогрецькї й давньоримськї граматисти, що схарактеризували морфологїчні, синтаксичнї, семантичнї та функційнї адвербативнї показники. Зокрема, автор оригїнального терміна «επιρρϋεμα» (досл. з гр. «при дієсловї»), вживаного для цього автономного частиномовного компонента, Д. Фракїйськї наголосив на принциповостї придієслївної локації адвербатива і його формальнї незмінюваностї. За латинїзованою версією трактування прислівникової природи, запропонованою М.Т. Варроном, Е. Донатом і Прїсціаном, адвербатив позбавлений категорїй відмінку й часу, але надїлений потенцією до ступеневої градації і семантичної модифїкації дієслова.

У межах сучасного українського лінгвістичного простору перші наукові гіпотези щодо обґрунтованого витлумачення поняття «прислівник» були зафіксовані у старослов'янських і церковнослов'янських граматичних студіях, датованих XIV–XVII ст. і розроблених на грецьких та римських методологічних засадах. У таких теоретичних розвідках адвербатив дістав статусу важко кваліфікованого гетерогенного придієслівного невідмінюваного словесного розряду із неоднозначним компонентним складом.

Ініціатором у справі об'єктивної прислівникової інтерпретації на англійському мовному «ґрунті» справедливо вважається Дж. Чосер, який детально схарактеризував дериваційні процеси в адвербатива. Згідно із зауваженням дослідника, фундаментальним історично зумовленим словотворчим прислівниковим елементом слід номінувати давньоанглійський суфікс *-lich* (трансформований пізніше на *-ly*).

Автор першої друкованої італомовної граматичної розвідки Ф. Фортуніо, укорінивши адвербативну лексемну групу в структурі чотирикомпонентної частиномовної системи, зосередив увагу на семантичному принципі розподілу прислівникових одиниць, що були ним зараховані до словесних класів на позначення місця, ствердження, заперечення, часу, якості, кількості тощо. Слід зазначити, що яскравою ілюстрацією невіршеної проблеми адвербативної гетерогенності є наголошення Ф. Фортуніо на тенденційному комбінуванні прислівникових і сполучникових лексем у межах лексико-граматичної категорії адвербатива.

Безумовною оригінальністю позначені інтерпретаційний і класифікаційний підходи, застосовані Дж.Дж. Тріссіно з метою комплексного дослідження базових характеристик італійського прислівника. За визначенням науковця, окреслений незмінюваний лексемний клас налаштований на інформаційне насичення дієслівного реченнєвого елемента, локалізованого у безпосередній близькості до адвербатива. Результатом акцентуації граматиста на морфологічному аспекті функціонування прислівника стало виділення непохідних, дериваційних і складених мовних компонентів, а внаслідок диференціації адвербативних одиниць за їх семантичною специфікою автором було виокремлено 29 класів (у тому числі із покірним, обуреним, охочим, веселим змістовими відтінками).

Згідно із концепцією англійського лінгвіста Б. Джонса, що активно наголошував на принциповості квантитативного словозмінного параметра для грамотної частиномовної інтерпретації, лексико-граматична категорія прислівника позбавлена потенції до числових формальних перетворень. Як зауважив мовознавець, за значеннєвим насиченням адвербативні сполуки під-

лягають розподілу на кількісну та якісну групи, друга з яких вміщує лексеми на позначення числа, часу, місця, ствердження / заперечення, бажання / виклику / вмовляння і схожості [9, 274–275]. На нашу суб'єктивну думку, репрезентована Б. Джонсом інтерпретаційна стратегія не є ідеальною, адже рівноправними фігурантами прислівникового розряду вченим були номіновані вигуки, прийменники і прикметники із адвербативним значенням.

Фундаментальною вітчизняною тематичною розробкою, в якій значно розширене коло аспектів наукового осмислення природи окресленої частини мови, є «Грамматика слов'янська» М. Смотрицького. У ній автор, зацентрувавши увагу на висвітленні морфологічних, семантичних і синтаксичних відмінностей прислівника, наголосив на придієслівно-обставинній реченнєвій значущості адвербатива, класифікованого на понад 20 значеннєвих різновидів.

Сутністю оригінального авторського підходу до систематизації прислівникових одиниць, запропонованого італійським дослідником Б. Буомматеї, є акцентуація на таких диференційних критеріях, як *spezies* (досл. «спеції»: були виокремлені непохідні — напр., *ratto* — швидко і дериваційні адвербативи — напр., *fortemente* — сильно), подоба (була підкреслена опозиція протистих — напр., *molto* — багато і складених мовних елементів — напр., *molte volte* — часто), а також значення [7, 339–340]. Слід зазначити, що зарахування вигуків до складу останньої багатоконпонентної (понад 20 різновидів) прислівникової групи вмотивовано тим фактом, що мовознавцем була фактично проігнорована частиномовна автономність цього лексемного класу.

На думку Дж. Харріса, автора спеціалізованої англійської лінгвістичної розробки, адвербатив варто трактувати як атрибутивну частиномовну групу другого порядку, ключове функційне навантаження якої полягає у вираженні ознаки ознаки. Фундаментальний статус кількісного і якісного прислівникових класів (їх фігуранти підлягають додатковому семантичному розподілу на локативну, темпоральну і питальну групи) був продемонстрований завдяки вибраній науковцем класифікаційній концепції. Справедливим вважаємо коментар граматиста щодо очевидної корелятивності адвербатива із більшістю інших лексико-граматичних категорій, у чому виявлено похідний характер аналізованого словесного розряду.

Ілюстрацією тенденційного спрощування слов'янськими вченими процесу категорійного витлумачення прислівника є лінгвістична теорія М.В. Ломоносова. Згідно із позицією вченого, адвербативна група вміщує заперечні й стверджувальні частки, питальні займенники і деякі вигуки. Цікавою є теза граматиста щодо принципу утворення прислівникових одиниць (виокремлено

16 значеннєвих класів) за рахунок «застигання іменникових закінчень» [6, 236].

Беручи до уваги домінувальність морфоцентричного підходу, тривалий час застосованого вітчизняними мовознавцями з метою частиномовної кваліфікації адвербатива, досить логічним, хоча і неправильним, видається рішення деяких лінгвістів (Ф. Миклошич, М.І. Греч) щодо занесення аналізованого словесного розряду до складу службового частиномовного об'єднання. Зокрема, згідно із концепцією М.І. Греча, неавтономна обставинна прислівникова група (у її складі були зафіксовані частки) наділена статусом «частини речі»; на думку Ф. Миклошича, вмотивованим є комбінування адвербативів (інтегрованих із прийменниками) і сполучників у межах цілісного класу «часток» [4, 384; 5].

Враховуючи фундаментальність загальновищаної проблеми гетерогенності лексико-граматичної категорії прислівника, факт періодичного виникнення досить радикальних інтерпретаційних стратегій не викликає здивування. На вітчизняному лінгвістичному «грунті» такий експлікаційний підхід, орієнтований на синтаксичну сферу функціонування адвербатива, був застосований К.С. Аксаковим, що позбавив окреслену словесну групу частиномовного статусу і назвав її «синтаксичним явищем» [1, 402]. В англійському науковому колі в цьому контексті варто виокремити постать Ч. Ліона. Вчений номінував прислівник як «сховище для всіх безладних, важко класифікованих, незатребуваних слів» [10, 66].

Безсумнівно, слід зацентувати увагу на комбінованій морфологічно-семантичній адвербативній класифікаційній схемі, розробленій італійським мовознавцем М. Понца. Згідно з ідеєю граматики, систематизовані за формальним критерієм прислівникові одиниці, мають бути розташовані в межах «конкретної» (фактично неподільної), «складної» (флексійні й сполучникові слова) і «рішучої» (поєднання іменника із прийменником) групи. Кожна така група підлягає окремій семантичній класифікації [11, 252–264]. Варто зазначити, що змістові відтінки, виражені окресленими адвербативними елементами, характеризуються варіативністю: серед них фігурують такі значення, як час, місце, спосіб, простір, кількість, форма, стан, причина, подія, компанія, послідовність, твердження тощо.

Новаторство лінгвістичної концепції П. Буліона полягає у визначенні синтаксично-вмотивованих рольових відмінностей англійського прислівника. Ця частина мови була витлумачена мовознавцем як еквівалентна реалізація ад'юнкта, вкоріненого у структурі висловлення у безпосередній близькості до мовного елемента, що ним позначається.

У вітчизняному науковому колі справедливо виділяють постать О.О. Потебні, який, ґрунтовно

дослідивши адвербативний частиномовний різновид, наголосив на рівнозначності понять «обставина» і «прислівник». Авторська версія інтерпретації ключових відмінностей згаданого лексемного класу полягає у декларуванні лінгвістом повнозначно-службового значення прислівника і його потенції до вираження неузгоджуваної ознаки ознаки, а також у виокремленні вченим двох ядерних адвербативних груп із іменниковим (займенникове включно) і присудковим походженням.

Згідно із репрезентованою російським мовознавцем В.В. Виноградовим оригінальною гетерогенною експлікаційною схемою, прислівник трактується як граматична категорія невідмінюваних, недієвідмінюваних та неузгоджених слів, «які прилягають до дієслова, до категорії стану, до іменників, прикметників і похідних від них (наприклад, до тих самих прислівників) і виконують синтаксичну функцію якісного означення чи обставинного відношення» [2, 273]. На думку науковця, вмотивованим є адвербативний розподіл, що ілюструє граматичну корелятивність цієї частини мови з іншими словесними класами: варто виділяти предметно-обставинні (співвідносні із іменниками), якісні / якісно-відносні (походять від прикметників), числові / кількісні (пов'язані із числівниками) і процесуальні / діючі (корелюють із дієсловами) групи [2].

Неможливо оминати увагою реформаційну лінгвістичну концепцію українських граматиств І.Р. Вихованця і К.Г. Городенської, якими була активно постульована периферійність і лексична неавтономність прислівникового розряду. Згідно із зазначеною теорією, адвербативні одиниці є фактичними носіями семантичного навантаження співвідносних із ними вихідних лексем, прислівникова ознака наділена синтаксичною сутністю і, відповідно, периферійним статусом, а за граматичними параметрами аналізована словесна група є морфологічно безкатегорійним і незмінюваним мовним елементом. Важливо зазначити, що, на думку вчених, специфічність позначена синтаксична реалізація адвербатива: обставинні прислівники мають автономну детермінантну локацію, а означальні — виконують роль прислівного другорядного члена.

Цікавим є інтерпретаційний підхід, застосований П. Рамат і Д. Рікка, авторами англійської теоретичної розвідки, де особливу увагу зацентровано на витлумаченні категорійних ознак прислівника з формальних, функційних і синтаксичних позицій. Зокрема, за першим параметром адвербатив був витлумачений мовознавцями як «незмінювана і синтаксично необов'язкова лексема», а рольовим налаштуванням зазначеної словесної групи була номінована семантична модифікація [12, 290]. Об'єктивним висвітленням синтаксичних опцій і функційних відмінностей прислівника є деталізована авторська адверба-

тивна класифікація, завдяки якій були виокремлені предикативний (його змістові варіації: спосіб, напрям, аспект), ступеневий, реченнєвий (варто диференціювати вказівники події, виразники суб'єктивної думки, лексеми-покликання і польові мовні елементи), обставинний (його значеннєві відтінки: простір і час), фокалізаторний і текстовий прислівникові різновиди [12, 307–308].

Модифікаційне налаштування адвербативної лексико-граматичної категорії було постульовано й авторами глибинної теоретичної розвідки з італійської мови М. Дардано і П. Тріфоне. Вчені наголосили на некоректності аналізованого терміна, адже прислівник є семантичним конкретизатором не лише дієслова, але і прикметника, адвербатива, іменника, додатка і цілої фрази. Слід зазначити, що різноплановість застосованих науковцями стратегій прислівникового розподілу вмотивована гетерогенністю кваліфікованої частини мови: оперуючи класичними формальним і семантичним критеріями адвербативної систематизації, лінгвісти ввели до наукового розгляду інноваційний принцип «променя впливу». Його сутність полягає у деталізації об'єкта прислівникової модифікації: слід диференціювати текстуальні адвербативи, а також ті, що стосуються цілого речення або конкретного фразового фігуранта [8, 418].

Сучасний погляд на проблему граматної інтерпретації прислівникової сутності на базі трьох різносистемних мов об'єктивованих у різноаспектних тематичних дослідженнях вітчизняних та

іноземних мовознавців. Серед українських лінгвістів, зацікавлених у розв'язанні окресленого питання, слід виокремити М.Я. Плющ, В.О. Горпинича, А.В. Висоцького, А.П. Грищенко, Г.І. Гримашевич, А.Ю. Габай; в англійському — Е. Волкер, Ст. Елворса, М. Нухіу, П. Шектера, Т. Шопена, М. Хаспел-маса; італійськими спеціалістами з адвербативної тематики є Дж. Салві, Е. Ріотті, С. Чігада, Л. Серіанні, А. Кастелвеккі, А. Астестьяно.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, підсумовуючи здобутки вітчизняних та іноземних граматистів, які в різні періоди еволюції лінгвістичного вчення додавали свою лепту до справи комплексного різнопланового аналізу природи прислівника, можна дійти такого висновку: адвербатив є самостійним незмінюваним гетерогенним лексемним класом, співвідносним з іншими кардинальними частинами мови, налаштованим на семантичну модифікацію сусіднього реченнєвого елемента й обставинну синтаксичну реалізацію. Необхідною запорукою цілісної кваліфікації адвербативних одиниць у трьох окреслених вище мовах є висвітлення (в тому числі під час класифікації прислівника) таких аспектів їх функціонування, як семантичний, морфологічний, синтаксичний, словотвірний і рольовий. Укріплення адвербативною тематикою своїх позицій у сучасному науковому просторі свідчить про актуальність цієї проблематики та її перспективність для подальшого осмислення спеціалістами-філологами.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аксаков К.С. Несколько слов о нашем правописании / К.С. Аксаков. — М. : К.С. Аксакова сочинения филологические, 1875. — 406 с.
2. Виноградов В.В. Русский язык: Грамматическое учение о слове / В.В. Виноградов. — Изд. 3-е. — М. : Высш. шк., 1986. — 639 с.
3. Вихованець І.Р. Теоретична морфологія української мови: академ. граматики укр. мови / І.Р. Вихованець, К.Г. Городенська. — К. : Унів. вид-во «Пульсари», 2004. — 400 с.
4. Греч Н.И. Пространная русская грамматика / Н.И. Греч. — СПб. : Въ Типографіи Издателя, 1830. — Т. 1. — 407 с.
5. Исаченко А.В. Грамматический строй русского языка в сопоставлении с словацким / А.В. Исаченко. — М. : ЛитРес, 2003. — 569 с.
6. Ломоносов М.В. Россійская грамматика Михайла Ломоносова / М.В. Ломоносов. — СПб. : При Императорской Академіи Наукъ, 1788. — 214 с.
7. Buommattei B. Della lingua toscana di Benedetto Buommattei / B. Buommattei. — Firenze : Per Zanobi Pignoni Con licenza de' sup. e privilegio, 1643. — 416 p.
8. Dardano M. Grammatica italiana con nozioni di linguistica / M. Dardano, P. Trifone. — Bologna : Zanichelli Editore S. p. A., 1995. — 825 p.
9. Jonson Ben. The English grammar, made by Ben. Jonson, for the benefit of all strangers, out of his observation of the English language, now spoken and in use / Ben. Jonson, P. Whalley // The works of Ben. Jonson. — 1756. — V. 7. — P. 217–301.
10. Lyon C.J. Analysis of the seven parts of speech of the English language / C.J. Lyon. — Edinburgh: Printed for Oliver & Boyd, Tweeddale-Court; and Simkin & Marshall, 1832. — 146 p.
11. Ponza M. Della grammatica della lingua italiana / M. Ponza. — Torino: Presso Gaetano Balbino, 1834. — 432 p.
12. Ramat P. Prototypical adverbs: On the scalarity / radiality of the notion ADVERB / P. Ramat, D. Ricca // Rivista di linguistica. — 1994. — Vol. 6.2. — P. 289–326.

REFERENCES

1. Aksakov, K.S. (1875). *Neskolko slov o nashem pravopisanii* [A Few Words about Our Spelling]. Moscow, K.S. Aksakova sochineniia filologicheskie, 406 p.
2. Vinogradov, V.V. (1986). *Russkii yazyk: Grammaticheskoe uchenie o slove* [Russian Language: Grammatical Studies on the Word]. [3rd ed.]. Moscow, Vysshaia shkola, 639 p.
3. Vykhovanets, I.R. & Horodenska, K.H. (2004). *Teoretychna morfolohiia ukrainskoi movy: akadem. ghramytyka ukr. movy* [Theoretical Morphology of Ukrainian Language: academic grammar of Ukrainian language]. Kyiv, Univ. Vyd-vo «Pulsary», 400 p.
4. Grech, N.I. (1830). *Prostrannaia russkaia gramatika* [Expansive Russian Grammar]. Sankt-Peterburg, *V Tipografii Izdatelia*, Vol. 1, 407.
5. Isachenko, A.V. (2003). *Grammaticheskii stroi russkogo yazyka v sopostavlenii s slovatskim* [The Grammatical Structure of the Russian Language in Comparison with Slovak]. Moscow, LitRes, 569 p.
6. Lomonosov, M.V. (1788). *Rossiiskaia gramatika Mikhaila Lomonosova* [Russian Grammar by Mikhail Lomonosov]. Sankt-Peterburg, Pri Imperatorskoi Akademii Nauk, 214 p.
7. Buommattei, B. (1643). *Della lingua toscana di Benedetto Buommattei*. Firenze, Per Zanobi Pignoni Con licenza de' sup. e privilegio. 416 p.
8. Dardano, M. & Trifone, P. (1995). *Grammatica italiana con nozioni di linguistica*. Bologna, Zanichelli Editore S. p. A, 825 p.
9. Jonson, B. & Whalley, P. (1756). *The English Grammar, Made by Ben. Jonson, for the Benefit of all Strangers, out of His Observation of the English Language, Now Spoken and in Use. The works of Ben. Jonson*, Vol. 7, 217–301.
10. Lyon, C. J. (1832). *Analysis of the Seven Parts of Speech of the English Language*. Edinburgh, printed for Oliver & Boyd, Tweeddale-Court; and Simkin & Marshall, 146 p.
11. Ponza, M. (1834). *Della grammatica della lingua italiana*. Torino, Presso Gaetano Balbino, 432 p.
12. Ramat, P. & Ricca, D. (1994). Prototypical Adverbs: On the Scalarity /Radiality of the Notion ADVERB, *Rivista di linguistica*, Vol. 6.2, 289–326.